

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **C. s.r.o.**, so sídlom v P., IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou F., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanej **Z. Ď.**, bývajúcej v P., za účasti S. (S.) so sídlom v K., IČO: X. ako vedľajšieho účastníka na strane žalovanej, **o uplatnenie pohľadávky 418,00 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 4 C 322/2013, o dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 21. októbra 2014 sp. zn. 1 Co 223/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa v konaní vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 4 C 322/2013 domáha plnenia zo zmenky. Žalobu podala podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 (ďalej len „nariadenie“).

S. (S.) so sídlom v KČO: X. (ďalej len „S.“) oznámil súdu prvého stupňa písomne, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovanej. Okresný súd Rožňava doručil účastníkom konania oznámenie o tomto vstupe s tým, aby sa k nemu vyjadrili, prípadne vzniesli námietky.

Žalovaná sa k tomuto procesnému úkonu S. nevyjadrila.

Žalobkyňa vo vyjadrení k predmetnému úkonu S. uviedla, že v danom prípade ide o európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, na ktoré sa vzťahuje nariadenie.

Procesný postup súdu a strán konaní je preto upravený odlišne od vnútroštátnej úpravy obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku. Podľa názoru žalobkyne je v takejto veci vedľajšie účastníctvo neprípustné. Nariadenie inštitút vedľajšieho účastníctva nepozná a aplikáciu procesných pravidiel vnútroštátnych procesných noriem pripúšťa len celkom výnimočne – iba vtedy, ak explicitne ustanovuje, že sa postupuje v súlade s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte.

Okresný súd Rožňava uznesením z 9. januára 2014 č.k. 4 C 322/2013-47 pripustil vstup S. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovanej. V odôvodnení uviedol, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je upravené nariadením, pričom to, čo nie je upravené v nariadení, je upravené v procesnom práve členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Text nariadenia nevyklučuje účasť vedľajšieho účastníka a nariadenie ani nemá ustanovenie upravujúce účasť vedľajšieho účastníka v takomto konaní. Preto pri rozhodovaní o prípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka treba aplikovať § 93 ods. 1 až 4 O.s.p. V danom prípade boli preto splnené všetky podmienky na to, aby S. mohol v konaní vystupovať ako vedľajší účastník na strane žalovanej. Súd prvého stupňa k tomu dodal, že vedľajší účastník sa stáva účastníkom konania v okamihu, keď dôjde súdu oznámenie, že vstupuje do konania a na stranu ktorého účastníka. Ako vedľajší účastník môže pritom vystupovať aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv, okrem iných aj práv spotrebiteľa. S. má postavenie takej právnickej osoby. Námietky žalobkyne o neprípustnosti vstupu S. ako vedľajšieho účastníka považoval súd prvého stupňa za neopodstatnené a nemajúce podklad v ustanoveniach nariadenia. Navyše, nemožno prehliadnuť, že žalobkyňa sa v konaní domáha plnenia zo zmenky, ktorá bola vystavená ako zabezpečovacia zmenka k spotrebiteľskej zmluve o úvere, a predmetom činnosti S. je práve ochrana spotrebiteľa.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Košiciach uznesením z 21. októbra 2014 sp. zn. 1 Co 223/2014 napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Stotožnil sa s názorom súdu prvého stupňa, že otázku prípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka do európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu je potrebné riešiť podľa ustanovení vnútroštátnej právnej úpravy (t.j. Občianskeho súdneho poriadku), lebo nariadenie nemá v tomto smere osobitnú úpravu. S prihliadnutím na skutočnosť, že žalobkyňa sa domáha plnenia zo zmenky, ktorá bola vystavená ako zabezpečovacia zmenka k spotrebiteľskej zmluve o úvere a procesný úkon vyjadrujúci vôľu vstúpiť do tohto konania prejavilo

občianske združenie zamerané na ochranu spotrebiteľa, došlo k vstupu S. do konania v súlade s § 93 ods. 1 a 2 O.s.p. Súd prvého stupňa preto rozhodol vecne správne. K odvolacím námietkam odvolací súd uviedol, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu predstavuje osobitný druh sporového konania, ktoré sa vyznačuje predovšetkým tým, že prebieha písomne a za použitia vzorových tlačív. V zmysle čl. 5 ods. 1 nariadenia môže súd nariadiť aj ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiadajú niektorá z procesných strán. Nejde teda o typické skrátené konanie, v ktorom by bola vylúčená účasť vedľajšieho účastníka.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie tvrdiac, že jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) procesným postupom súdov, ktoré nepostupovali podľa nariadenia, ale podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a pripustili vstup S. do konania ako vedľajšieho účastníka, i keď sa to prieči nariadeniu. Povolením vstupu tohto subjektu do prebiehajúceho európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa zabráni tomu, aby sa mohli naplniť ciele sledované nariadením – zjednodušenie, zrýchlenie a zlacnenie takéhoto konania. Vzhľadom na to, že vedľajší účastník má z procesného hľadiska rovnaké práva ako účastník konania, jeho účasť v tomto osobitnom druhu konania neúmerne predĺži konanie, zvýši jeho časovú náročnosť a spôsobí tiež nárast trov konania a nákladov účastníkov vynaložených na ochranu ich práv. Súdny svoje rozhodnutia založili na nesprávnom výklade nariadenia. Skutočnosť, že nariadenie neobsahuje úpravu vedľajšieho účastníctva totiž podľa žalobkyne znamená, že nariadenie vylučuje uplatnenie tohto inštitútu v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Nesprávny je preto názor súdov, že práve táto skutočnosť otvára možnosť, aby vedľajší účastník vstúpil do takéhoto konania za podmienok upravených vnútroštátnymi predpismi. Z týchto dôvodov žiadala napadnuté uznesenie a tiež ním potvrdené uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná a S. sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.)

skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti rozhodnutiam výslovne uvedeným v zákone [vid' § 238 O.s.p. (pokiaľ ide o rozsudok odvolacieho súdu) a § 239 O.s.p. (pokiaľ ide o uznesenie odvolacieho súdu)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných procesných väd (vid' § 237 O.s.p.).

Dovoláním možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, nie však v každom prípade, ale iba ak podanie dovolania pripúšťa zákon (vid' § 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie nie je „ďalším odvoláním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (vid' napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Zo samej podstaty dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku smerujúceho proti už právoplatnému rozhodnutiu súdu vyplýva, že pri posudzovaní jeho prípustnosti nemá extenzívny výklad ustanovení § 236 až § 239 O.s.p. žiadne opodstatnenie (k tomu vid' aj PL. ÚS 9/04).

2. V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide

o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla žalobkyňa dovolaním, nemá znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Jeho prípustnosť preto z ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

3. Dovolanie žalobkyne by v okolnostiach daného prípadu mohlo byť procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 237 O.s.p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

4. S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu prvostupňového a odvolacieho súdu sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či žalobkyni bola odňatá možnosť pred súdom konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Občiansky súdny poriadok neumožňuje stotožniť závažnú procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. so súdnym rozhodnutím, ani s jeho odôvodnením. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom pod R 125/1999 uviedol, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno extenzívne vykladať v súvislosti s postupom súdu vtedy, ak ide o faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. Pod postupom súdu možno totiž rozumieť len jeho faktickú (ne)činnosť, teda procedúru prejednávania veci (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 90/2012, 91/2012), ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia a ktorá má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania a zmarenie možnosti jeho aktívnej účasti na konaní. „Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať rozhodnutie, ako výsledok vecnej rozhodovacej činnosti súdu ...“ (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 201/2011). Postupom súdu sa môže rozumieť iba samotný priebeh konania, spôsob vedenia konania či procesu, jednotlivé procesné úkony súdu, jeho faktická činnosť alebo nečinnosť, nie však výsledný rozhodovací akt súdu vo veci samej (meritórny produkt konania), úlohou ktorého je vyhodnotiť konanie a podať záväzný názor súdu na prejednávanú vec.

5. Žalobkyňa odňatie možnosti pred súdom konať vyvodzuje z toho, že sudy nepostupovali podľa nariadenia, ale podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a pripustili vstup S. do konania ako vedľajšieho účastníka, i keď sa to prieči nariadeniu (k tomu vid' 5.1.) a že povolením vstupu S. do prebiehajúceho európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu nepovedie k očakávanému zjednodušeniu, zrýchleniu a zlacneniu takéhoto konania (k tomu vid' 5.2).

5.1. Dovolacia námietka žalobkyne, že sudy vstup S. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovanej neposudzovali správne, lebo pri skúmaní podmienok vstupu S. nesprávne aplikovali ustanovenie § 93 ods. 1 a 2 O.s.p. v situácii, v ktorej tieto podmienky mali skúmať podľa ustanovení nariadenia (ktoré navyše nesprávne interpretovali), sa z rozhodujúceho – obsahového – hľadiska týka správnosti právneho posúdenia, na ktorom sú založené rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu pripúšťajúce vstup S. do konania.

Nesprávne právne posúdenie vecí, ktoré tu žalobkyňa súdom vytýka, ale nezakladá procesnú prípustnosť dovolania (vid' tiež R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v ustanovení § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol v § 239 O.s.p. uvedený ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

5.2. Žalobkyňa tiež namieta, že povolením vstupu S. do prebiehajúceho európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa toto konanie skomplikuje a spomalí a zároveň narastú s ním spojené trovy.

K tejto námietke dovolací súd uvádza, že každý vedľajší účastník, ktorý vstúpil do konania (t.j. aj vedľajší účastník uvedený v § 93 ods. 2 O.s.p.) má z procesného hľadiska rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania; koná však iba sám za seba. Vedľajší účastník vstupuje do konania, aby podporil jedného zo sporiacich sa subjektov. Účelom jeho vstupu je teda napomôcť procesnej strane, ktorú v konaní podporuje, aby v spore dosiahla úspech. To, logicky znamená, že účelom jeho vstupu do sporového konania zároveň je, aby opačná procesná strana nedosiahla úspech.

I keď účasť vedľajšieho účastníka v sporovom konaní môže z procesného hľadiska komplikovať a sťažovať uplatňovanie alebo bránenie práv v konaní toho účastníka, na strane ktorého vedľajší účastník nevystupuje (minimálne v tom, že vedľajším účastníkom

nepodporovaný účastník musí po vstupe vedľajšieho účastníka konať proti dvom procesným subjektom sledujúcim v podstate zhodné procesné ciele), neznamená to, že by vedľajším účastníkom nepodporovaný účastník strácal niektoré zo svojich procesných oprávnení alebo že by mu vstupom vedľajšieho účastníka bola znemožnená realizácia jeho procesných práv.

Ani táto dovolacia námietka žalobkyne preto neobstojí.

5.3. Z dôvodov uvedených pod 5.1. a 5.2. dospel najvyšší súd k záveru, že postupom súdov v preskúmvanej veci nebola žalobkyne odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

6. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 239 ods. 1 a 2 procesne prípustné, nepotvrdila sa existencia vady uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné procesné vady vedúce k zmätočnosti, dovolací súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

7. V dovolacom konaní nemala žalobkyňa úspech a vznikla jej povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal procesne úspešnej strane náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. marca 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková